

Inledning

Nederländska och svenska är två närbesläktade germanska språk med många strukturella likheter. Nederländska är ett västgermanskt språk och svenska tillhör gruppen nordgermanska språk. Fokus i den här boken ligger på att beskriva ett antal nederländska och svenska språkstrukturer kontrastivt för att kunna synliggöra både likheter och skillnader. Boken tar även upp språkinlärningsperspektivet eftersom de språkstrukturer som tas upp i boken har uppmärksammats som komplicerade att lära in.¹ Svenska och nederländska studeras främst som tredjespråk av vuxna inlärare på universitetsnivå. De tillhör inte de klassiska skolspråken, såsom engelska, tyska, franska eller spanska, som studeras redan i grundskolan och på gymnasiet. Inlärare av nederländska och svenska har därmed andra förutsättningar och oftast tillgång till flera s.k. bakgrundsspråk som påverkar inlärningsprocessen. Engelskan utgör ett viktigt bakgrundsspråk men även de andra klassiska skolspråken som nämnts ovan. I samband med tredjespråksperspektivet diskuteras även metalingvistisk och tvärspråklig medvetenhet som didaktiskt redskap.² De språkstrukturer som boken tar upp beskrivs kontrastivt för att inlärare med svenska som modersmål som studerar nederländska och inlärare med nederländska som modersmål som studerar svenska ska få en djupare förståelse av ett antal specifika strukturers betydelse, kategorisering, funktion och användning, både praktiskt och teoretiskt. Boken kan med fördel användas i CLIL (*content and language integrated learning*) där det språkvetenskapliga innehållet kan kopplas till språkfärdighetsundervisningen i nederländska

---

Hur du refererar till det här kapitlet:

Johansson, A. 2019. *Kontrastiva studier i nederländska och svenska: Med en inledning om tredjespråksinlärning och tvärspråklig medvetenhet*. Pp. 1–13. Stockholm: Stockholm University Press. DOI: <https://doi.org/10.16993/baz.a> License: CC-BY.

respektive svenska tack vare det kontrastiva upplägget. På så sätt kombinerar man i undervisningen ett språkvetenskapligt perspektiv om hur språks strukturer fungerar med språkinlärningsperspektivet där inlärarens språkfärdighet i nederländska och/eller svenska kan utvecklas.

Bokens upplägg ser ut på följande sätt: först behandlas fältet tredjespråksinläring med några transferhypoteser som utgångspunkt. Vidare diskuteras metaspråklig medvetenhet och mer specifikt tvärspråklig medvetenhet med koppling till tredjespråksinläring. Därefter följer de kontrastiva studier som utgör bokens tyngdpunkt och följande språkliga strukturer i nederländska och svenska tas upp: rumsliga uttryck för befintlighet och riktning, kopulaverb och deras kategorisering, opersonliga passivkonstruktioner och opersonliga konstruktioner samt slutligen positionsverben *staan*, *liggen* och *zitten* respektive *stå*, *ligga* och *sitta*.

Tredjespråksinläring och transfer

Ur forskningsfältet inläring av andraspråk (L2) har forskning om inläring av tredjespråk (L3) vuxit fram på senare år. Nederländska och svenska är typiska så kallade L3 på så vis att de i princip inte är skolspråk såsom franska, tyska, spanska m.fl. Skolspråken lärs in som andraspråk i grundskola och gymnasium (givetvis kan något av skolspråken också vara ett L3). Inlärare av L3 studerar oftast språket i andra sammanhang, till exempel som nybörjarspråk på universitetet. Andraspråksinläring var inledningsvis en term som täckte alla språk som lärdes in efter L1. Begreppen L1, L2 och L3 (samt Ln) skapar en uppfattning om att inläringen av flera språk följer en viss kronologi. Hur inlärarens språkliga bakgrund ser ut varierar dock från individ till individ eftersom en inlärare kan vara enspråkig/tvåspråkig/flerspråkig och sedan lära sig ytterligare språk. Termen tredjespråk handlar alltså främst om språk man lär sig som vuxen eller ung vuxen och inte som barn eftersom dessa språk räknas som L1. Utifrån detta perspektiv har vuxna inlärare av nederländska och svenska oftast en språklig bakgrund där ett eller flera av världsspråken tidigare lärts in och då främst engelska. Vi ger ett exempel: en inlärare har svenska som L1 och börjar i tidig ålder lära sig engelska i

grundskolan som L2 och ytterligare några år senare börjar hen att studera spanska i grundskolan vilket då blir L3. När nederländskan kommer in i bilden som nybörjarspråk på universitetet tar det över som L3 och spanskan och engelskan fungerar nu båda som L2. Generellt brukar man säga att L1 är infött och L2 icke-infött och med anknytning till detta kan L3 definieras:

Ett tredjespråk (L3) är ett icke-infött språk som lärs eller används i en situation där personen redan har kunskaper i ett eller flera L2 vid sidan av ett eller flera L1. (Hammarberg 2016:38).

Exemplet och citatet ovan innebär att L3 inte behöver vara inlärarens tredje språk kronologiskt sett utan definitionen hänvisar till att termen L3 används för att beskriva en aktuell inlärnings-situation, dvs. det gäller en pågående inläring av ett språk som är icke-infött och minst två språk har lärts in tidigare. Det som definitionen av L3 även tar hänsyn till är bakgrundsspråken, alltså L1 och redan bekanta L2, vilket ger vid handen hur komplex inlärarens språkbakgrund är i den situation då språket lärs in och används (Hammarberg 2016:38). Definitionen ovan av L3 är således betydelsefull för att komma bort från tanken att språk lärs in kronologiskt. Språk lärs just sällan in sekventiellt och nivån på språkbehärsningen av tidigare inlärd språk är dessutom ofta inte likvärdig. Därutöver är språkbehärsning föränderlig över tid. I vissa fall är till exempel kunskapen i ett L2 endast passiv med hör- och läsförståelse och i ett annat L2 near-native hos inlärarens trots att det språket lärdes in senare. Det blir därmed problematiskt att avgöra hur inlärarens språkkronologi ser ut. Anledningen till att forskningsfältet L3 har uppkommit hänger ihop med att man vill fokusera på flerspråkigheten hos inlärnarna för att bl.a. didaktiskt använda sig av inlärarens kompetens och komplexa språkbakgrund som resurs i språkundervisningen.

Inom forskningsfältet tredjespråksinläring studeras bl.a. det som kallas tvärspråklig influens³. Tvärspråklig influens definieras av Odlin på följande sätt: “the influence resulting from the similarities and differences between the target language and any other language that has been previously (and perhaps imperfectly) acquired” (1989:27). Kellerman & Sharwood-Smith (1986:1) använder istället termen transfer i betydelsen ”those processes that lead to

the incorporation of elements from one language to another”. Utmärkande för dessa definitioner är att tvärspråklig influens eller transfer uppfattas som enriktad, dvs. det är bara L₁ och/eller L₂ som påverkar L₃, inte det motsatta. Därför har Jessner, Megens & Graus föreslagit begreppet tvärspråklig interaktion (crosslinguistic interaction) för att förtydliga den flerriktade process som tvärspråklig influens eller transfer kan utgöra (2016:196-197). Cook menar vidare att transfer handlar om flerriktade processer mellan flera språk hos inläraren (2016:35). Processen kan således fungera i motsatt riktning där de s.k. bakgrundsspråken (L₁ och L₂) påverkas av inlärarens L₃. Det som alltså kallas tvärspråklig influens eller transfer kan spela en viktig roll hos svenskspråkiga inlärare av nederländska och nederländskspråkiga inlärare av svenska där den nederländska eller svenska som lärs in påverkas av ett eller flera bakgrundsspråk.

I det följande kommer termen transfer att användas istället för tvärspråklig influens. Vid tredjespråksinläring anses just transfer ha stor betydelse eftersom inläraren har fler språk att transferera språkliga element från än endast L₁ och möjligheten att språkliga element därmed transfereras även från L₂ till L₃ är inte försumbar (De Angelis & Selinker 2001). Vidare kan man lyfta fram att transfer både kan vara positiv respektive negativ. Positiv transfer sker när inläraren använder likheter mellan språken i sin inlärningsprocess och kan därmed dra fördelar av dessa. När inläraren inte uppfattar skillnader mellan språkstrukturer i språken och transfererar en struktur från ett språk till ett annat trots att strukturen inte överensstämmer mellan språken kan s.k. negativ transfer äga rum.

I tidig forskning om andraspråksinläring hänvisades till transfer från L₁. Vid introduktionen av forskningsfältet L₃ skiftar fokus till att flera bakgrundsspråk alltså kan påverka inläringen. Vilket bakgrundsspråk som favoriseras som transferkälla styrs av olika samverkande faktorer, enligt Hammarberg (2016:46):

- graden av aktualitet, dvs. hur mycket språket har använts nyligen
- inlärarens färdighetsnivå i bakgrundsspråket

- graden av typologisk likhet mellan bakgrundsspråket och L₃
- L₂-status dvs. språkets egenskap av att vara ett L₂ och därmed ett främmande språk för inläraren och därför transfereras detta i första hand, inte L₁ i sin status som icke främmande språk.

I forskning om transfer har ett antal hypoteser ställts upp som försöker komma fram till vilket eller vilka språk som utgör den främsta transferkällan vid inläring av ett tredjespråk. I följande avsnitt diskuteras tre relevanta transferhypoteser inom tredjespråksforskningen.

Transferhypotesen om L₂:s status som främsta transferkälla har visat sig vara en viktig faktor i inläringen av L₃ (Hammarberg 2001:22-23). Om inlärarens språkliga kompetens i L₂ är på hög nivå tycks L₂ i större utsträckning ha influens på L₃ än L₁ samt om L₂ nyligen har aktiverats och då främst i naturtrogna situationer. I ett tidigt inläringsskede av L₃ kan influens från L₂ spela en roll p.g.a. att båda språken har status som ”främmande språk” och att inläraren undertrycker eller blockerar L₁ eftersom det inte uppfattas som främmande av inläraren (Hammarberg 2001:36-37). Det sociala sammanhanget utgör också en skillnad eftersom L₁ lärs in i en hemmiljö där en förtrolig interaktion står i centrum mellan förälder och barn (se till exempel Boers, De Rycker & De Knop 2010:6). L₂-statusfaktorn kopplas ihop med en liknande formell inläringssituation för L₂ och L₃ på ett kognitivt plan vilket är en skillnad med L₁ där språket lärs in som en omedveten process. Inläring av L₂ och L₃ sker med medvetenhet om själva inläringmomentet (speciellt om det sker i en klassrumsmiljö), med metalingvistisk medvetenhet (till exempel att det finns skillnader och likheter i struktur mellan språk) och olika tekniker/metoder aktiveras i motsats till inläring av L₁ (Bardel & Falk 2012:68). Inläraren av L₃ har erfarenhet av hur man lär sig språk från tidigare inläring av L₂. Detta kan alltså bidra till influens från L₂ vid inläring av L₃ och gäller speciellt för vuxna inlärare. Det bör noteras att L₂-statusfaktorn kan utebli eller bli mindre avgörande hos en flerspråkig person som i mycket unga år lärt sig ett specifikt L₂. Då får L₂ snarare samma roll som L₁. Det

ser man vad gäller engelskans roll i det svenska skolsystemet där språket lärs in som tidig L2.

Typologisk likhet har även diskuterats vid språkinlärning och innebär att om L₃ uppvisar större språkligt släktskap med till exempel ett L₂ än L₁ kan L₂ ha stort inflytande vid inlärningen av L₃. Även det motsatta gäller och om L₁ och L₃ uppvisar släktskap kan transfer ske från L₁ till L₃. Kellerman (1983) har myntat begreppet psykotypologi vilket innebär att inlärare transfererar fler element från det språk som hen uppfattar ligga typologiskt närmast L₃ oavsett om släktskapet är vetenskapligt belagt eller ej.

Ytterligare två relevanta transferhypoteser är *The Cumulative-Enhancement Model* (Flynn, Foley & Vinnitskaya 2004) och *The Typological Primacy Model* (Rothman 2011). *Cumulative-Enhancement Model* utgår ifrån att universalgrammatiken är tillgänglig för inläraren vid inlärningsprocessen och att processen är ackumulativ, dvs. alla språk som inläraren behärskar aktiveras vid inlärningen av ett nytt språk. Enligt modellen har tidigare inlärd språk endast positivt inflytande eller är neutrala beträffande transfer (2004:5). Negativ transfer är därmed inte relevant och om transfer förekommer är den således uteslutande positiv. *Typological Primacy Model* menar att transfer kommer från det språk som inläraren upplever har störst typologiskt släktskap beträffande en viss struktur, dvs. antingen från L₁ eller L₂ (jfr. Kellerman 1983 ovan). Positiv transfer innebär att inläraren väljer det språk som uppvisar störst släktskap beträffande en viss språkstruktur och gör ett korrekt val. Negativ transfer innebär att inläraren inte väljer det språk som uppvisar störst släktskap beträffande en viss språkstruktur. Inläraren gör därmed ett inkorrekt val. Hypotesen utgår även ifrån att inläraren inte bara använder ett enda språk som transferkälla utan både L₁ och L₂ kan aktiveras.

Kunskap om tredjespråksinlärning och transferhypoteserna kan slutligen kopplas till språkfärdighetsundervisning. I en situation där inlärarens L₁ är närbesläktat med det L₃ som lärs ut (vilket är fallet med nederländska och svenska) bör detta tas till vara eftersom inlärarna har en annan utgångspunkt än inlärare med ett L₁ som inte är närbesläktat med L₃. På så vis kan man fokusera på typologisk närhet som didaktisk metod för att undvika att L₂-statusfaktorn aktiveras hos inläraren. Språklig närhet

gör dessutom att inläringen startar från en högre kunskapsnivå. Ringbom menar att inlärare i ett inledande skede av sin inläring bör dra nytta av likheterna mellan språken och att det hjälper dem att etablera det han kallar tvärspråklig ekvivalens. För avancerade inlärare med modersmålsliknande kompetens är däremot tvärspråkliga likheter mindre viktiga (Ringbom 2007:92-93). Av den anledningen föreslår han att språkliga likheter kan överdrivas på nybörjarnivån i språkfärdighetsundervisningen som pedagogiskt redskap även om det kan resultera i vissa felaktigheter. Längre fram i inlärningsprocessen justeras normalt dessa felaktigheter hos inläraren (Ringbom 2007:112). Detta i kombination med språkstrukturella likheter mellan L1 och L3 skapar en gynnsam inläringssituation där positiv transfer kan stimuleras. Odlin menar dessutom att om man drar nytta av positiv transfer vid inläringen kan det frigöra kognitivt utrymme hos inläraren för att istället fokusera på andra delar av språkinläringen (Odlin 2003:441).⁴ Det finns ytterligare fördelar med att fokusera på språkliga likheter i språkfärdighetsundervisningen då det kan lägga grunden till metalingvistisk och tvärspråklig medvetenhet vilket diskuteras mer utförligt i följande avsnitt.

Metalingvistisk och tvärspråklig medvetenhet

Språkinläring är en komplex process vilket ovan nämnda faktorer som påverkar tredjespråksinläring visar. För att förstå denna komplexitet har individuella faktorer hos inläraren kommit att spela en större roll i forskningen under senare år och bl.a. metalingvistisk medvetenhet nämns i detta sammanhang. Diskussionen om metalingvistisk medvetenhet kopplas då till individens språkliga bakgrund där positiva effekter av flerspråkighet lyfts fram. Det faktum i sig att en individ behärskar två eller flera språk, talar för att hen har skaffat sig en specifik eller större metalingvistisk medvetenhet än enspråkiga individer. Metalingvistisk medvetenhet innebär enligt Jessner (2006:42):

(...) the ability to focus attention on language as an object in itself or to think abstractly about language and, consequently, to play with or manipulate language. A multilingual certainly makes more use of this ability than a monolingual.

Citatet ovan syftar på att språkbrukaren kan tala och resonera om språket själv, dess struktur och funktion. Den mer allmänna metalingvistiska medvetenheten om språk kan kopplas till mer specifik kunskap om hur två eller några språks strukturer förhåller sig till varandra vilket i sin tur benämns tvärspråklig medvetenhet. Det är en sak att behärska olika språk, till exempel svenska, engelska och tyska men att ha kunskap om dessa språks relation till varandra är en specifik kunskap i sig. Det innebär två processer där den metalingvistiska medvetenhet handlar om en allmän förmåga att förstå hur språk fungerar medan tvärspråklig medvetenhet fokuserar på länken mellan språks specifika strukturer (jfr. till exempel Jessner, Megens & Graus 2016:206-208). James tar avstamp i språklig medvetenhet och kopplar ihop klassisk kontrastiv analys med tvärspråklig medvetenhet hos inläraren (1996:143). James menar att det således går att säga att en tvärspråkligt kompetent inlärare uppmärksammar att en struktur i L1 liknar en struktur i det L2 hen lär in och på så vis tänker inläraren kontrastivt. Flerspråkiga personer använder sig ofta av denna strategi eftersom de har flera språk att tillgå och har stor erfarenhet av språkinläring. Vid tredjespråksinläring handlar det inte huvudsakligen om kontrasten L1 och L2 utan om individer som behärskar flera språk som de drar nytta av (jfr. James 1996). Som en konsekvens utvecklar dessa flerspråkiga inlärare i större utsträckning än enspråkiga eller tvåspråkiga inlärare bättre inlärningsstrategier (De Angelis, Jessner & Kresic 2015:1).

Metalingvistisk medvetenhet och steget till specifikt tvärspråklig medvetenhet kan alltså fylla en viktig funktion vid tredjespråksinläring. Fokus på tvärspråklig medvetenhet kan användas som ett didaktiskt verktyg i själva lärandemiljön genom att fokusera på och fördjupa kunskapen hos inlärare om specifika språkliga strukturer kontrastivt, både hos L1, L2 och L3. Beroende på språklig struktur och språkens typologiska närhet kan L1 eller L2 ses som en resurs vid inläringen av L3. Eftersom en inlärare kan dra fel slutsatser om vilket språk eller språklig struktur som ska transfereras menar James att det tyder på att inlärarens intuition om ett samband mellan två språk ibland kan vara felaktig (1996:139). Odlin resonerar på ett likartat sätt och menar att det inte finns någon garanti för att en inlärare av ett språk som

är närbesläktat med L1 automatiskt kommer att dra rätt slutsats om hur en språkstruktur mer exakt överensstämmer sinsemellan (2003:443).

Det är därför som denna boks fokus på att beskriva ett antal strukturer i nederländska och svenska kontrastivt kan medvetandegöra – bl.a. hos inlärare – hur de två språken förhåller sig till varandra på en djupare nivå.

I en undersökning av Falk, Lindqvist & Bardel (2013) testas det som författarna kallar explicit metalingvistisk kunskap i L1 och vilken roll den spelar för transfer vid inläring av L3. Explicit metalingvistisk kunskap definieras här som en medveten kunskap om språkregler i ett visst språk. I undersökningen utgår forskarna ifrån att transfer normalt sker från L2 och att L2-statusfaktorn aktiveras vid tredjespråksinläring (se ovan). Deltagarna i undersökningen har svenska som L1, engelska som L2 och ytterligare minst ett romanskt språk som L2. Inlärarna testas sedan vid inläringen av nederländska som nybörjarspråk på ett tidigt stadium. Mer specifikt ska experimentet besvara hypotesen om en liknande struktur i nederländskan och svenskan – framförställt adjektiv i nominalfrasen, 'det gröna huset' – producerades korrekt i större utsträckning av de informanter som har högre explicit metalingvistisk kunskap i svenska än de som hade lägre metalingvistisk kunskap. Det visade sig att det finns en signifikant korrelation mellan hög metalingvistisk kunskap om svenskans struktur (L1) och korrekt muntlig produktion av adjektivet i nominalfrasen i nederländska (L3) vilket indikerar transfer från L1. Forskarna drar även slutsatsen att korrelationen låg metalingvistisk kunskap i L1 (här svenska) och felaktig muntlig produktion av adjektivet i nominalfrasen i L3 (här nederländska), till exempel **het huis groen* 'huset grönt' istället för *het groene huis* 'det gröna huset', indikerar transfer från L2 (här ett romanskt språk). Alla deltagare hade samma near-native kompetens i engelska vilket utesluter engelskan som transferkälla i experimentet.

Av denna studie samt av det som tagits upp ovan kan man anta att fokus på metalingvistisk medvetenhet har relevans vid språk-inläring. Denna kompetens – som inlärare som redan behärskar flera språk ofta besitter – kan dessutom fördjupas. Det är här tvärspråklig medvetenhet kommer in och denna boks kontrastiva

studier. Kunskap om olika språkstrukturer i svenska och nederländska kan förstärka tvärspråklig medvetenhet om dessa två språk vilket i förlängningen främjar språkinläringen hos inlärare av språkparen svenska och nederländska som L3.

Kontrastiv analys

Jämförelser av världens språk kan göras på olika nivåer och med olika utgångspunkter. Inom språktypologin studerar man språks olika lingvistiska system och gör jämförelser av dessa språkssystem. En viktig drivkraft är att upptäcka återkommande språkliga mönster hos språken för att, som Velupillai (2012:15-16) skriver, kunna svara på följande frågor:

”what is out there?”, ”where does it occur?” and “why do we have particular patterns?”. If we want to formulate hypotheses about the unity, diversity, potentials and limits of human languages, we need to know what human language is capable of.

Ett sätt att undersöka detta på är att klassificera genetiskt släktskap hos världens språk. Därefter kan språken delas in i olika språkfamiljer. För att kunna dela in världens språk i olika familjer studeras ett antal universella språkstrukturer som jämförs hos tiotals eller hundratals språk. Språktypologin ägnar sig emellertid inte i första hand åt djupanalys av olika språkliga strukturer. Utgångspunkten är att studera allmänna, universella språkliga drag. Inom kontrastiv lingvistik görs kontrastiva analyser av två eller några språk där specifika strukturer analyseras på djupet. I den här boken är släktskapet mellan de beskrivna språken dessutom redan fastställt i det att nederländska och svenska är två närbesläktade germanska språk. Med hjälp av den kontrastiva analysen framkommer likheter och skillnader som kan erbjuda nya insikter i bl.a. språkspecifika strukturer. Odlin nämner att man istället för begreppet kontrastiv analys skulle kunna använda tvärspråklig jämförelse (2016:20). Det begreppet är dock mindre vanligt och därför används kontrastiv analys i den här boken. En praktisk sida av kontrastiva studier är att forskning om olika språkstrukturer kan användas för att skapa läroböcker

för undervisningen i andra- och tredjespråk samt i översättning. Vidare blir kontrastiva studier användbara för tvåspråkiga ordbooksprojekt och för skapandet av kontrastiva grammatikböcker.

Kopplingen mellan andra- och tredjespråksinlärning, transfer och kontrastiv analys är sedan länge etablerad (se till exempel Odlin 2016). I den här boken behandlas fyra språkstrukturer i nederländska och svenska som på ytan uppvisar intressanta språkliga likheter. När dessa språkliga strukturer studeras närmare framträder både skillnader och likheter mellan nederländska och svenska. Syftet med beskrivningen av dessa strukturer är att skapa ökad kunskap om dem och på så vis även höja den tvärspråkliga medvetenheten hos inlärare av nederländska och svenska i allmänhet.

De språkstrukturer som behandlas är:

- Rumsliga uttryck för befintlighet och riktning
- Kopulaverb och deras kategorisering
- Opersonliga passivkonstruktioner och opersonliga konstruktioner
- Positionsverben: *staan*, *liggen* och *zitten* respektive *stå*, *ligga* och *sitta*

Avsnittet om kopulaverb och deras kategorisering tar framför allt upp hur nederländska och svenska grammatiskt kategoriserar en språklig struktur på olika sätt trots att strukturen i stort förefaller överensstämma mellan språken. Kapitlet ger därutöver en översikt av semantiska skillnader och likheter i bruket av kopulaverb mellan nederländska och svenska. De språkliga exempel som används i analyserna kommer från korpuserna SALT (Språkbankens Arkiv för Länkade Texter) som är en bidirektionell översättningskorpus nederländska – svenska. Vidare har exempelmeningar via google-sökningar tagits med. Det innebär att beskrivningen är baserad på språket i bruk (usage-based approach). I analyserna refereras genomgående till den nederländska referensgrammatiken, *Algemene Nederlandse Spraakkunst* (1997), och den svenska referensgrammatiken, *Svenska Akademiens grammatik* (1999). Dessa förkortas löpande ANS respektive SAG. De språkliga strukturer

som boken behandlar har inte tidigare analyserats kontrastivt på djupet och har varken behandlats ingående i existerande kontrastiva grammatikor nederländska-svenska eller i enspråkiga grammatikor för respektive språk. Det är således min kontrastiva grundforskning som ligger till grund för beskrivningen av hur de ovan angivna strukturerna skiljer sig åt mellan nederländska och svenska. Urvalet av strukturer motiveras främst av att dessa strukturer berörs i forskning för att de har uppfattats som svåra att lära in. Rumsliga uttryck tas upp i läroboken *Svensk grammatik på svenska* (1986, 2009) och i Johansson (2012). Positionsverben behandlas i artiklar om inlärare av nederländska med franska som L1 och hur dessa verb under används vid produktion av nederländska av dessa inlärare (Lemmens & Perrez 2010; 2012). Detta fenomen har även observerats för inlärare av nederländska med ett germansk L1, till exempel tyska (De Knop 2015; De Knop & Perrez 2014) och svenska (Johansson 2018). I denna bok ges således en fördjupad beskrivning av strukturerna utifrån ett kontrastivt perspektiv nederländska och svenska. Därutöver är tanken med boken att stimulera tvärspråklig medvetenhet hos vuxna inlärare av svenska eller nederländska som tredjespråk med hjälp av en kontrastiv beskrivning och därmed utveckla deras språkfärdighet. Dessutom ger boken insikt i språkvetenskaplig kontrastiv forskningsmetod: hur man avgränsar den struktur som ska undersökas, hur man analyserar språket i bruk och presenterar relevanta språkliga exempel.

Noter

1. Se i inledningen under avsnittet om kontrastiv analys.
2. Metalingvistisk respektive tvärspråklig medvetenhet motsvaras av engelskans *metalinguistic* respektive *cross-linguistic awareness*.
3. I engelskspråkig litteratur benämns tvärspråklig influens även *crosslinguistic influence* (till exempel Jessner 2006), *interlanguage transfer* (De Angelis & Selinker 2001:43), *language transfer*, *linguistic interference* eller *crosslinguistic transfer* (Odlin 2003:436).
4. I samband med detta tar Odlin upp överensstämmelsen av kognater i engelska och svenska vilket innebär att inlärare av engelska med

svenska som L1 inte behöver lägga mängder av timmar på att lära sig ordförrådet och kan på så sätt istället fokusera på andra delar av språkinläringen i jämförelse med finskspråkiga inlärare av engelska som måste lägga betydligt mer tid på inläringen av engelskans ordförråd eftersom finska och engelska inte uppvisar samma överensstämmelse (2003:441).

